

**SCHULDBESEF, SCHULDBELIJDENIS, EN SCHULDVERGEVING
BIJ GOD EN DE NAASTE.**

**Referaat voor de mannenbond van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland
12 oktober, 2013 te Ede.
Middelharnis, G.R.Procee**

Stelt u zich voor, dat er een schuldeiser is, en iemand is hem €10.000 verschuldigd. De schuldeiser vraagt het geld terug, maar die schuldenaar antwoordt hem: ik ben u niets verschuldigd. De schuldeiser komt met bewijzen en eist zijn geld terug. Maar de schuldenaar heeft geen geld. De wanbetaler wordt in de gevangenis gegooid maar de schuldeiser krijgt medelijden met de man. Hij zegt tegen die man als je nu mij zegt hoeveel je mij schuldig bent en dat erkent, dan zal ik je de schuld kwijtschelden.

De arme man in de gevangenis denkt na en zegt: ja ik ben u €2000 schuldig. Schuldeiser zegt, nee dat is niet genoeg, je bent me veel meer schuldig. De arme man denkt opnieuw na en zegt ja ik ben hier eigenlijk €4000 schuldig. De schuldeiser zegt weer dat is niet genoeg. En eindelijk bij stukje en beetje komt de schuldenaar ertoe om te belijden dat hij inderdaad €10.000 schuldig is. En vervolgens scheldt de schuldeiser hem al dat geld kwijt. U voelt aan, er is geen enkele waarde in het feit dat deze man erkend heeft dat hij zijn schuldeiser €10.000 schuldig is. En toch wordt zijn schuld hem kwijtgescholden.

Zo is het met de Heere en de mens ook. De mens wil ook eerst niet toegeven hoeveel hij eigenlijk schuldig is aan de Heere en het kan een tijd duren voordat een zondaar uiteindelijk belijdt dat hij niet voor God kan bestaan. En dan is God bereid om de zonde te vergeven. Maar u voelt aan dat in de belijdenis geen verdienste ligt. Het is enkel genade.

Dat God de zonde vergeeft is enkel genade. Er ligt in de mens geen enkele verdienste. De profeet Micha zegt in 7:18, *Wie is er een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft?* Dit is het grote wonder, dat onze God de zonde wil vergeven en dat door het Bloed van Zijn lieve Zoon de Heere Jezus Christus. Elk mens moet dit wonder leren zien. Dit is de levensles die elk mens moet leren. Want hoe kan een mens in de hemel komen, zonder dat hij dat wonder van de schuldvergeving kent? In de hemel zal voortdurend de lof bezongen worden op God, Die de zonde vergeeft. De barmhartigheid van God is bewonderenswaardig en moet geloofd worden tot in eeuwigheid. Zonder kennis van schuldvergeving kan geen mens in de hemel zijn.

Net zo zeker, dat het fysiek onmogelijk is voor een hond om college te geven over sterrenkunde en net zoals het onmogelijk is dat een slak een stad kan bouwen, zo is het ook onmogelijk dat een zondaar, die de vergevende genade van God niet kent, kan genieten en zich verblijden in het hemelleven. Daarom is dit onderwerp van belang voor ons allemaal. Wij zijn hier geen toeschouwers maar wij zijn volkomen erbij betrokken, u en ik.

Nu willen we over verschillende onderdelen wat dieper nadenken.

- 1. Hoe verschrikkelijk de zonde is.**
- 2. De noodzaak van schuldbesef.**
- 3. De oproep tot schuldbelijdenis.**
- 4. De zegen van schuldvergeving.**
- 5. Grond voor schuldvergeving ligt volledig buiten ons in Christus.**

6. Vergevingsgezindheid ten opzichte van elkaar.

1. Hoe verschrikkelijk de zonde is.

We willen eerst nadenken over hoe verschrikkelijk de zonde is. De zonde is het ergste wat er bestaat en het is het meest vreselijke in ons leven. Door de zonde wordt een mens gebracht in de eeuwige dood, in de eeuwige verdoemenis. Als de zonde alleen maar schade gedaan had voor dit leven, dan zou het nog niet eens zo erg geweest zijn, maar de gevolgen van de zonde zijn eeuwig. En als genade het niet verhoedt, dan zou een zondaar sterven en op de jongste dag opstaan om weer eeuwig te sterven, om eeuwig in de Godverlatenheid te zijn. En dat is allemaal een gevolg van zonde.

Mensen, die schuldig staan aan de overtreding van Gods geboden en geen vergeving hiervoor ontvangen, zullen straks voor altijd in de eeuwige pijn moeten zijn. In de verlorenheid, zal er geen verandering van staat meer mogelijk zijn. Net als de gevallen engelen voor eeuwig buiten geworpen zijn zullen zondaren, die geen vergeving ontvangen hebben, eeuwig daar moeten zijn. Het zal een eeuwige teleurstelling zijn. Zij staan onder Gods vloek. Dat is het gevolg van de zonde.

De Schrift is heel uitgebreid in het aanwijzen van de zonde. Het wordt genoemd in Rom. 5 vijandschap tegen God. In Lev. 26:21 tegen God in wandelen. Jes 1:2, overtreden tegen God. Micah 2:8, opstand tegen God als tegen een vijand. Jes 45:9, twisten tegen God. Rom. 1:30, haters van God. Kortom het is een God van de troon willen stoten. De wortel van dit kwaad ligt in elk mens. Matt. 15:19 zegt dat alle mogelijke kwaad voortkomt uit het hart. En daarbovenop is de mens ook onwillig om dit kwaad voor de Heere te belijden.

Zonde gaat in tegen de heilige natuur van God. God is heilig alleen maar heilig, altijd heilig, maar zonde is altijd zondig, alleen maar zondig en helemaal zondig, Genesis 6:5. Zonde gaat in tegen al de eigenschappen van God. Het verloochent de algenoegzaamheid van God en zegt dat het beter is een ander te dienen dan God.

Zonde druist in tegen de gerechtigheid van God, tegen zijn alwetendheid, tegen zijn goedheid, het is een bespotting van God.

Zonde druist in tegen de wil van God, tegen het beeld van God. Het doet kwaad aan andere mensen en aan de kinderen van God.

Het druist in tegen de heerlijkheid van God en wil het bestaan van God ontkennen. Daarom is de aard van de zonde verschrikkelijk. Het gaat ook in tegen het welzijn van de mens; het ontnemt hem alle rust.

Zonde heeft een kwalijk effect zelfs op de gezondheid. Het maakt het geweten onrustig. Het verontreinigt de mens. Het verduistert zijn verstand. Het doet hem in duisternis ronddwalen; het laat de mens struikelen in ellende en moeite.

Er kleven vier gevaren aan zonde:

1. We worden verhard door het bedrieglijk karakter van de zonde.
2. Men loopt gevaar om een zware tijdelijke straf te moeten dragen.
3. Er is geen vrede en iemands kracht wordt ernstig verzwakt.
4. Er is het gevaar van de eeuwige straf.

2. De noodzaak van schuldbesef.

Nu is het voor elk mens noodzakelijk, dat hij de zonde in zijn leven gaat herkennen. Dat wil zeggen dat hij zondebesef leert. Dit besef ontstaat door het werk van de Heilige Geest. Hij verwondt het hart en verbreekt de weerstand en de mens wordt verootmoedigd. We willen letten op vier paren en elk van deze paren vormen een substantieel onderdeel van de ware verootmoediging.

1. Een besef van onze ellende, die gepaard gaat met een hoop op Gods barmhartigheid. Zag de zondaar eerst God alleen maar als een strenge Rechter, nu wordt Hij ook gezien als Degene die ons willen ontvangen. Zonder deze hoop op barmhartigheid was de verloren zoon nooit naar huis gegaan. Zonder deze hoop zal een ontdekte zondaar zich alleen maar afkeren van God. Maar met deze hoop zou hij zijn knieën buigen voor God en Hem belijden dat hij in de ellende terechtgekomen is vanwege zijn zonden.
2. Een besef van onze leegheid tezamen met een zicht op de algenoegzaamheid van God. Dat zien we ook bij de verloren zoon die wist dat hij van gebrek zou omkomen terwijl er in het huis van zijn vader overvloed was. De mens zou niet van zichzelf afgebracht worden tenzij hij uitkomst ziet in de Heere.
3. Er zal een besef zijn van onze zonde en van de gerechtigheid van de Heere Jezus. Toen Paulus neergevallen was op de weg naar Damascus werd hij vernederd, maar hij zag het licht van Christus. Dat verootmoedigde hem.
4. Besef van eigen hardheid tegen God en tegelijk een besef van de liefde van God, geopenbaard in Christus en gericht op het welzijn van de zondaar.

Waar schuldbesef gaat gepaard met liefde tot God en met kennis van de heiligheid en van de zuiverheid van de goddelijke natuur. Zo komt de mens tot ware verootmoediging en schuldbesef. Dit ware schuldbesef leidt de mens om Gods Aangezicht te zoeken. Hij zal tot God bidden. En dat wordt geen formeel gebed, maar een gebed dat voortkomt uit een gebroken hart. Dit ware schuldbesef leidt de mens ook tot het verlaten van zijn zondige wegen. Hij walgt ervan en wil dat het anders wordt in zijn leven. Dit ware schuldbesef brengt de mensen er toe geen fundament in zichzelf meer te hebben, maar te zien dat het enige fundament voor zijn bestaan buiten hem ligt in de Heere Jezus Christus.

3. De oproep tot schuldbelijdenis.

Schuldbesef leidt tot schuldbelijdenis. Er zijn vele teksten in Gods woord die spreken over belijdenis van zonden. Heel bekend is Psalm 32: 5, *Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE; en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde.*

We denken aan de gelijkenis van de verloren zoon uit Lukas 15. Hij kwam tot zijn vader zei ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u.

Heel duidelijk is het wat wij vinden in 2 Kron. 7:14, *En Mijn volk, over dewelken Mijn Naam genoemd wordt, zich verootmoedigt en bidt, en zij Mijn aangezicht zoeken, en zich bekeren van hun boze wegen; zo zal Ik uit den hemel horen, en hun zonden vergeven, en hun land genezen.* Hetgeen in deze tekst staat, is wat wij in onze tijd in kerk en samenleving nodig hebben, maar ook vooral in ons kerkelijk en gemeentelijk leven. In deze tekst ligt de sleutel tot het oplossen van kerkelijke moeiten.

Denk ook aan Psalm 51:5, *ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij. Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen.* De zonde werd in Davids leven aangewezen door Nathan de profeet David kreeg schuldbesef en hij verootmoedigde zich en toen beleed hij het kwaad dat hij bedreven had.

Dan wordt de ware schuldbelijdenis ook heel concreet. Dan worden de zonden exact beleden. Dan worden zonden beleden die plaatsvonden voor de bekering. Dan worden zonden van de jeugd beleden. De erfzonde wordt beleden. Maar vooral worden de overtredingen beleden die ik begaan heb terwijl ik uiterlijk Christus beleed. Dan komt er een diepe verootmoediging. Er is schaamte. Er wordt beleden: Ik heb tegen de goedheid Gods gezondigd. Ik ben tegen Zijn geduld ingegaan en hemel en aarde moeten tegen mij getuigen. Er wordt beleefd: Ik heb geen gerechtigheid van mijzelf. Er wordt geroepen om genade. Onder die sterke overtuigingen kunnen de beenderen verouderen zoals Psalm 32 aangeeft.

Dit zijn zaken die wij persoonlijk moeten leren kennen. De Heere Jezus is immers gekomen in deze wereld om zondaren zalig te maken en hen tot bekering te roepen. Daarom is dit alles ook zo noodzakelijk voor ons. Hebt u schuldbesef? Hebt u dit beleden voor Hem?

Dan mogen wij ook hierbij een lijn trekken naar ons sterfbed. Wij weten de toekomst niet, maar één ding is wel heel duidelijk en dat is dat wij eenmaal dit leven moeten verlaten. Paulus zegt in Handelingen 24: 16 dat hij zich oefent om een onergerlijk geweten te hebben voor God en de mensen. Hoe vreselijk zou het zijn om op ons sterfbed spijt te hebben, dat we ons toch niet zo gedragen hebben en ons niet zo ingezet hebben, zoals God dat van ons gevraagd heeft. Helemaal erg is het om op ons sterfbed nog een openstaande schuld te hebben. Dat wil zeggen een schuld die nooit beleden is.

Om een voorbeeld te gebruiken, denk maar aan een man die wil emigreren. Hij wil het land verlaten en komt bij de douane. De douane zal nagaan of hij nog openstaande schulden heeft in het land. Daarom zal die man vooraf die schulden vereffenen. Als er nu schuld is in uw leven wat niet beleden is, zal dat leiden tot vrees op uw sterfbed. Zoals een misdadiger die de dood voor ogen ziet weet, dat het niet goed is met zijn ziel. Dan komt er vrees.

Het gebeurt ook bij Gods kinderen, dat wanneer zij op hun sterfbed liggen, zij hartelijk wensten om nog wat langer te kunnen leven, om dan alsnog te doen wat ze lang hadden moeten doen tijdens hun leven. Daarom wandel dicht bij God. Wees strikt en nauwkeurig in uw wandel wacht u voor een zorgeloze en ongeregelde omgang wanneer u geen bitterheid en spijt wilt smaken in het stervensuur. En omdat wij dagelijks in vele zwakheden vallen, is het nodig, om dagelijks ons berouw te vernieuwen en dagelijks gewassen te worden in het Bloed van de Heere Jezus Christus. Als de dood tot u komt, terwijl u aan deze Fontein van het Bloed van Christus bent met een oprecht gemoed, dan zal het goed zijn in het stervensuur.

Daarin zien wij ook hoe noodzakelijk het is om oprecht schuldbelijdenis te doen, voor God en voor de mensen. Besef toch de goedertierenheid en de lankmoedigheid van God. Verfoei uzelf met Job in stof en as, Job 42. Wees verontwaardigd over uw eigen zonde en heb een afkeer daarvan, 2 Cor 7:11, *Want ziet, ditzelfde dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe grote naarstigheid heeft het in u gewrocht? Ja, verantwoording, ja, onlust, ja, vrees, ja, verlangen, ja, ijver, ja, wraak; in alles hebt gij uzelf bewezen rein te zijn in deze zaak.*

Wees niet barmhartig naar de zonde dan zou u wreed voor uzelf zijn. Spaar het kwaad niet, maar belijdt het. Heb een droefheid omdat wij God droefheid aangedaan hebben door onze zonde. Zie de goedertierenheid van God en laat die u tot bekering brengen. Besef dat God wacht om genadig te zijn en dat Hij geen lust heeft hij in uw dood, maar daarin dat u zich zo bekeren en leven.

Zie hoe vaak God u geroepen heeft en u tijd gegeven heeft om tot belijdenis van schuld te komen. In die weg allen kunt u gered worden van de eeuwige nacht en wordt u gebracht in gemeenschap met God in Christus. Een zondaar door schuldbesef verslagen wil niet rusten voordat hij rust vindt in God.

Vanuit de Goddelijke roeping in het hart, ontvangen we voeten en handen om Christus na te lopen en Hem aan te grijpen in Zijn openbaring. Dat is het hand van het geloof en het oog van het geloof. We kleven de Heere aan. We luisteren naar Hem, Die de woorden van het eeuwige leven spreekt. Dan ziet u een diepe schoonheid in de Heere Jezus Christus. Hij is geheel liefelijk in Zijn persoon, in Zijn ambten en in Zijn heerlijke Middelaarswerk.

Kennen wij de praktijk van deze belijdenis in ons leven? Kennen wij de vrede met de Heere Jezus Christus? Wij hebben allemaal zonde. Maar kennen wij ook die levende band met Christus? Wie wij ook zijn, laten we beseffen dat de toekomstige toorn ontlopen kan worden. De Heere heeft een deur van hoop geopend, zelfs voor de ergste zondaar, maar die deur zal binnenkort gesloten wordt. Dat kan zijn doordat God de genademiddelen uit uw leven wegneemt. Het kan zijn dat de Heere Zijn kandelaar wegneemt, dus dat de levende prediking van zonde en genade weggenomen wordt. Dat is een vreselijk oordeel. Het kan ook zijn dat de Heere de genademiddelen laat bestaan, maar dat Hij Zijn Geest terugtrekt, of het kan zijn dat de Heere u uit het leven wegneemt. Daarom laten wij beseffen de tijd is kort en de eeuwigheid is lang. Daarom laten wij nu die Borg en Zaligmaker aankleven.

4. De zegen van schuldvergeving.

Wat een wonder wanneer de Heere dat gebed om genade beantwoordt. Wat een verlossing wanneer Hij over de bergen van schuld tot ons komt en van vrede tot ons spreekt. Hoe heerlijk wanneer Hij zegt: vrede zij u. Hij laat licht schijnen in onze duistere harten. Hij stilt de golven van aanvechting en benauwdheid. Dan is de Heere Jezus een hoorn van zaligheid (Luk.1:69), om ons te redden van al onze vijanden. En die vijanden zijn onze zonden. Het gevolg is dat u Hem wilt dienen zonder vrees in heiligheid en gerechtigheid al de dagen van uw leven.

Wanneer u de vrede kent, die uit Christus vloeit, dan beleeft u in uw hart: ik begeer niemand anders dan U. U richt mijn voeten op de weg van vrede. U laat Uw licht op mij schijnen, zelfs in het dal van de schaduw des doods. U belijdt: Zet mij als een zegel op Uw hart. Dan rust u in het geloof op Christus alleen. Er worden tranen van boete en dankbaarheid geschreid. Er wordt een levende hoop gelegd in de ziel. Er komt een sterke afkeer tegen de zonde.

En het leeft in uw hart: Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden? Dan in dankbaarheid wilt u niets uit uw leven van Hem afhouden. Wanneer Hij u uit een diepe en modderige put getrokken heeft, uw voeten geplaatst heeft op een rotssteen, en een nieuw lied in uw mond gelegd heeft, dan wilt u Hem loven en aanbidden met heel uw hart en ziel. Dat begeert u te doen in heel uw leven, en dan wilt u Zijn eer verhogen. U krijgt God hartelijk lief.

Bij de schuldvergeving staat juist het werk van de Heere Jezus Christus centraal. Dan worden alle verdiensten van de mens buitengesloten. Dat was een probleem van de oudste zoon uit de gelijkenis. Hij meende dat zijn werken verdienste hadden voor God. En wij menen ook zo hartgrondig dat onze werken invloed hebben op onze gerechtigheid voor God. Maar dan denken we aan de Heidelberger Catechismus. Daar lezen we in Antwoord 62, dat de gerechtigheid die voor Gods gericht bestaan kan gans volkomen en aan de wet Gods in alle stukken gelijkvormig zijn moet. En verder dat onze beste werken in dit leven onvolkomen en met zonde bevuurd zijn.

Daarom staan geloof en werken diametraal tegenover elkaar in het stuk van de rechtvaardiging. Vergeving van zonden wordt alleen ontvangen op grond van het volkomen werk van Christus en dat wordt toegestemd wanneer de mens met schuldbesef getroffen is. De Heilige Geest leert juist te zien op Christus als onze enige verzoening met God.

We denken ook aan Romeinen 3, waar Paulus leert in vers 24, *Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods; en worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is; Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed.*

Schuldvergeving is gebaseerd op de volkomen genoegdoening door Christus aan het kruis als betaling voor de zonden. Daarnaast heeft Christus voor Zijn volk een volkomen gerechtigheid verdiend. Hij heeft namelijk in alle delen de wet van God gehouden. Deze beide worden de zondaar toegerekend in het stuk van de rechtvaardiging. Niet alleen worden uw zonden vergeven en uw schuld kwijtgescholden, maar door het geloof in Christus wordt de volkomen gehoorzaamheid van Christus de wet van Zijn Vader u ook toegerekend. Dan heeft God niets meer van u te eisen. Wanneer u dit beleeft, dan is het alsof u met Luther door de poorten van het paradijs ingaat. U ontvangt nu een onvervreemdbaar recht op het eeuwige leven. De schuldvergeving houdt in feite in dat u om met Handelingen 26:18 te spreken, *vergeving der zonden en een erfdeel onder de geheiligden ontvangt, door het geloof in Christus.*

De enige grond voor de schuldvergeving ligt buiten ons in de volkomen gerechtigheid van Christus. De mens van nature verzet zich daartegen. Ook al spreken wij mooie woorden over zondekennis en vergeving, wij kunnen nog steeds bezig zijn onze rechtzinnigheid te etaleren. Want ons vlees is vijand van het afsnijden van alles van onszelf. Het ligt in onze aard wet en evangelie te vermengen, om het werkverbond en het genadeverbond te vermengen. Daarom is het noodzakelijk dat onze ogen gericht worden op Christus alleen. De beleving van een mens is vaak als volgt: eerst het accent op mijzelf, mijzelf alleen. Daarna wordt het: mijzelf en Christus. Vervolgens Christus en mijzelf, maar het moet worden in ons leven: Christus alleen.

Kennen wij deze gang in ons eigen leven? Laten we deze zaken niet naast ons neerleggen. Het gaat voor u en voor mij op een eeuwigheid aan. De Heere Jezus zegt ons dat velen rusten op ingebeelde gronden. Zij menen in te zullen gaan naar zullen het niet kunnen. En dat komt omdat zij nog buiten de gerechtigheid van Christus staan. Daarom laat er geen rust bij zijn, voordat u volkomen rust op Christus.

5. Grond voor schuldvergeving ligt volledig buiten ons in Christus.

Het leven uit vrije genade vormt het hart van het christelijke leven. Er is veel dat zich daartegen verzet in ons eigen hart, maar ook in de praktijk van de theologie. Het gevaar van het semi-pelagianisme is reëel. Steeds is de mens erop uit iets te willen toevoegen aan zijn zaligheid. Men

wil altijd nog een nagelschrapsel toevoegen aan zijn zaligheid. Maar het is een diepe les te leren Christus alleen.

Een beweging die opgang doet in de Angelsaksische wereld, maar wat ook een impact heeft op de Nederlandse kerken is wat genoemd wordt: *Het Nieuwe Perspectief op Paulus*. Daarbij wordt gesteld wordt, dat rechtvaardiging gegeven wordt aan het einde van uw leven wanneer u uw trouw bewezen hebt aan de Heere. Het is niet meer rechtvaardiging door het geloof, maar rechtvaardiging door onze geloofwaardigheid, of rechtvaardiging door onze trouw.

Het is een Arminiaanse oftewel een semi-pelagiaanse dwaling waarbij de werken van de mens centraal gesteld worden. Dit vloeit voort uit een overspannen verbondsbeschouwing. Door het verbond, bezegeld door de doop, wordt gesteld dat deze kinderen, kinderen van God zijn. Het enige wat ze moeten leren is God te gehoorzamen en trouw te zijn aan het verbond. Het gaat niet meer om persoonlijke ontdekking aan zonde en daaruit voortvloeiende bekering, maar het gaat om opgevoed te worden en te beseffen dat zij kinderen Gods zijn,. Zolang ze trouw blijven aan de kerk en blijven horen bij het verbond zullen ze zalig worden. De rechtvaardiging vindt niet in de tijd, maar vindt plaats aan het einde van het leven als gevolg van hun trouw.

Deze gedachten zijn gestimuleerd door Ed. Sanders, Professor of Religion aan Duke University, North Carolina 1990-2005, met zijn onderzoek van het vroege Jodendom, waarbij hij stelt dat het Jodendom van de eerste twee eeuwen geen wetticisme leerde, maar leerde dat de mens op grond van Gods genade en zijn eigen trouw aan Gods verbond en Zijn wetten behouden zouden worden. Sanders stelt, dat Paulus hetzelfde leerde en dat er daarom dogmatisch weinig verschil was tussen het vroege Jodendom en de leer van de apostel Paulus. Zij leerden beiden: verbonds wetticisme (*Covenantal nomism*).

Sanders: The 'pattern' or 'structure' of covenantal nomism is this: (1) God has chosen Israel and (2) given the law. The law implies both (3) God's promise to maintain the election and (4) the requirement to obey. (5) God rewards obedience and punishes transgression. (6) The law provides for means of atonement, and atonement results in (7) maintenance or re-establishment of the covenantal relationship. (8) All those who are maintained in the covenant by obedience, atonement and God's mercy belong to the group which will be saved. An important interpretation of the first and last points is that election and ultimately salvation are considered to be by God's mercy rather than human achievement. Obedience to the law, however is the required means of maintaining or "staying in" the covenant. The people of Israel were obliged to obey the law in order to maintain the covenant relationship and secure their inheritance at the final judgment. (Paul and Palestinian Judaism 422; Venema, The Gospel of Free Acceptance in Christ, 100).

Het conflict tussen Paulus en het Jodendom lag hierin dat Paulus ook de heidenen daarbij gerekend heeft en ceremoniële wetten heeft genegeerd. De *boundary markers* tussen het Jodendom en het heidendom heeft Paulus opgeheven.

Deze gedachten hebben grote invloed uitgeoefend in de Angelsaksische wereld en zijn vooral populair gemaakt door het werk van Nicholas Thomas (Tom) Wright. Zijn boeken vinden ook in Nederland gretig aftrek. Hij is echter een exponent van deze gedachten, die in feite de rechtvaardiging funderen niet op de voldoening van Christus, maar op onze trouw en gehoorzaamheid aan Gods verbond. De rechtvaardiging vindt dan in feite plaats niet in de tijd,

maar aan het einde van ons leven voor de rechterstoel van God. Het is in feite een semi-pelagiaanse dwaling.

Wright is bekend onder de Engelse Evangelicals als iemand die de lichamelijke opstanding van Christus verdedigt en het Nieuw Testamentische getuigenis aangaande Jezus Christus aanvaardt. Hij neemt aan op grond van het werk van Sanders, dat het Jodendom van de eerste eeuw geen legalisme leerde en dat Paulus in zijn leer van rechtvaardiging zich niet tegen het Joodse legalisme keerde, maar tegen het Joodse nationalisme.

Daarom, zegt Wright, heeft de reformatie Paulus niet goed gelezen. De reformatorische leer van de rechtvaardiging van de goddeloze door het geloof alleen heeft een aanpassing nodig. Wright leert dat het niet zo kan zijn dat Joden en heidenen geen voorkeur van God kunnen ontvangen op grond van hun werken. Daarom is ook de kernvraag bij Paulus niet: Hoe krijg ik een genadige God? Maar: Hoe wordt God Heere in mijn leven? Door Zijn opstanding heeft Jezus getoond dat Hij Heere is van de gehele wereld. Daarom is de hoofinhoud van het Evangelie: “*Jesus is Lord and King.*” Rechtvaardiging gaat dan ook over wie er behoren tot het gezin van God, “*who belongs to the family of God?*” (Venema 125). Wright spreekt ook niet van een toerekening van de gerechtigheid van Christus. Het vrijspreken van iemand voor God houdt niet in, dat God schenkt of rekent iets toe aan die persoon. (Venema 127)

*The main justification is eschatological, according to Wright. A final justification will take place before God's throne. It will be based on performance rather than possession or, in other words, one's obedience to the law rather than one's possession of Christ's righteousness. Justification is based on the believer's performance rather than Christ's performance (“on the basis of the entire life”).¹ (GRP, *Baptism and the federal Vision*, blz. 30).*

Rechtvaardiging beschrijft niet hoe iemand bij Gods volk ingelijfd wordt, maar geeft aan wie tot Gods volk behoren. Het is een eschatologie, geen soteriologie. Het hoort niet bij de heilsorde maar bij de leer van de kerk. Rechtvaardiging is meer een proces, waarbij het duidelijk wordt aan het einde der tijden, voor Gods rechterstoel wie tot de kerk behoort. (Venema 128,129). Gevolg is dat er in feite geen tegenstelling bestaat tussen Rome en Reformatie, want beiden geloven in Jezus Christus en beiden behoren samen te zijn, beiden zijn leden van het gezin van God. Door de doop worden wij ingelijfd in Christus, worden wij gerechtvaardigd. Het is de doop in Christus.

In een uiteenzetting over Gal. 3:10-14 zegt Wright dat de klassieke opvatting dat het kruis van Christus betekent, dat Hij de straf en de vloek van de wet gedragen heeft voor Zijn volk, niet normatief is voor de leer van de rechtvaardiging. Bij Wright blijft het verband tussen rechtvaardiging en de voldoening door Christus vaag en ongedefinieerd. Teruggaan naar de reformatorische opvatting van de rechtvaardiging is voor Wright een terugdraaien van de klok (Venema 137).

Wright schrijft in zijn boek *Paulus voor Iedereen, Romeinen*, deel 1. *Hoe kun je, vooruitlopend op het toekomstig oordeel, nu al zeggen wie tot het volk van God behoren en hoe kun je dus weten dat ook jij tot dat volk behoort en dat jouw zonden werkelijk vergeven zijn. Maar Paulus blijft even helder wanneer hij naar de toekomstige dag van het oordeel kijkt, waarover onze*

¹ N.T. Wright, *What Saint Paul Really Said: Was Paul of Tarsus the Real Founder of Christianity?* (Grand Rapids: Eerdmans, 1977) p. 129.

huidige passage gaat. Het toekomstige oordeel zal plaatsvinden op basis van het gehele leven dat een mens geleefd heeft.

Wright verwijst dan naar Rom. 2:7-10 en 14:10, blz. 50,51. Wright legt de nadruk op de toekomstige rechtvaardiging, blz. 80. Wanneer Wright rechtvaardiging definieert, dan stelt hij dat: *deze rechtvaardiging op de laatste dag wordt uitgesproken op basis van een heel leven en op wat Jezus volbracht heeft* blz. 214.

Dit is een heel ander klimaat dan we bij Calvijn lezen: *Dus leggen wij de rechtvaardigmaking eenvoudig zo uit, dat ze is de aanneming, waarmede God ons in genade aanneemt en voor rechtvaardigen houdt. En wij zeggen, dat die gelegen is in de vergeving der zonden en in de toerekening van Christus' gerechtigheid.* (III,XI,2)

Rechtvaardigmaken is dus niets anders dan hem, die aangeklaagd werd, van de beschuldiging vrijspreken, alsof zijn onschuld bewezen was. Wanneer dus God ons door de tussenkomst van Christus rechtvaardig maakt, spreekt Hij ons vrij niet door het bewijs van onze eigen onschuldigheid, maar door toerekening der rechtvaardigheid, zodat wij, die in onszelf niet rechtvaardig zijn, in Christus als rechtvaardigen gerekend worden.(III,XI,3).

6. Vergevingsgezindheid ten opzichte van elkaar.

De zaken aangaande schuldbesef, schuldbelijdenis en schuldvergeving hebben ook een impact op de verhouding tussen mensen onderling. Er kunnen verstoorde relaties zijn. Helaas komen wij dit tegen in de praktijk van het persoonlijke en kerkelijke leven.

Nu wil de Heere dat wij in ootmoed leven met elkaar. Wij vinden in het Nieuwe Testament vele malen de oproep om ons te verootmoedigen voor elkaar en om de ander uitnemender te achten dan onszelf, Filip 2:3, *Doet geen ding door twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelf.* We kunnen ook denken aan de apostel Paulus die zichzelf de voornaamste der zondaren noemen in 1 Tim. 1:15. Ook lezen wij, de oproep in Jak. 5:16, *Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander.*

De Heere wil dat wij vergevingsgezind zijn ten opzichte van elkaar. En wanneer wij de schuldvergeving van de Heere persoonlijk kennen, dan zullen wij ook de ander de misdaden willen vergeven. We denken aan de gelijkenis van de onbarmhartige dienstknecht uit Mattheus 18. Wanneer iemand de ander niet kan vergeven, zou hij zelf ook geen vergeving ontvangen. Hoe vreselijk wanneer men in gebrek aan vergevingsgezindheid leeft. Dan vergiftigt men zichzelf. De ander vergeven geeft een stuk innerlijke bevrijding. Zolang iemand de ander niet wil vergeven blijft een brok zitten en onvrede. Er ligt opgekropte woede in het hart.

Bijvoorbeeld iemand is bedrogen in het huwelijk en wil de ander niet vergeven. De vrouw voelt dat haar man haar leven heeft vernield door met een ander weg te gaan. Ze kan en wil hem niet vergeven. Zij is boos, zij is woedend en daarmee maakt zij zichzelf tot gevangene.

Hoe bevrijdend is het alles voor de Heere neer te leggen en te weten dat de Heere zegt: *Mij komt de wraak toe*, Rom.12:19. Dan hoeven wij niet meer voor ons recht op te komen. Dan mogen wij weten dat God het kwaad zou bezoeken, hetzij in dit leven of in het hiernamaals. Dan kan er medelijden zijn in plaats van boosheid.

Maar vooral wanneer wij ons eigen hart kennen, dat wij tegen al de geboden Gods gezondigd hebben, zo zullen wij ook de ander het geringere kwaad wat hij of zij ons aangedaan heeft,

willen vergeven. De liefde van God uitgestort in het hart bewerkt dat men gunnend wordt voor een ander.

Er zijn onderzoeken gedaan waarbij blijkt, dat gebrek aan vergevingsgezindheid ten koste gaat van iemands gezondheid. Wetenschappelijke onderzoeken van de laatste 10 jaren laten zien dat het koesteren van wraak en het niet willen vergeven tot allerlei negatieve invloeden leidt op het lichaam. Voorbeelden daarvan zijn verhoogde bloeddruk, verhoogde hartslag, overmatige spanningen op de spieren, verhoogde risico voor depressies, verwrongen relaties met anderen thuis en op het werk. Deze onderzoeken laten ook zien dat het omgekeerde plaatsvindt bij vergevingsgezindheid.

Het willen vergeven van de andere heeft een positieve uitwerking op onze geest en op ons lichaam. Wanneer naastenliefde en barmhartigheid sterk aanwezig zijn, zal dit ertoe leiden, dat persoonlijke rust en vrede in het hart ervaren worden. Deskundigen zeggen dan ook dat het probleem van de vergeving meer ligt in ons eigen bestaan dan in wat anderen ons hebben aangedaan. Schuldvergeving van de naaste is een overwinnen van onszelf. Dat kan alleen maar echt gedaan worden wanneer de liefde van Christus in onze harten woont.

De liefde Gods uitgestort in het hart leidt ertoe de ander het goede toe te wensen. Dat is de rijke vrucht die voortvloeit uit de persoonlijke kennis van schuldvergeving. Mogen wij allen door Gods genade leven met schuldbesef en dat we die schuld zullen belijden en dat het wonder van de schuldvergeving persoonlijk mogen kennen. Dan worden wij hemels gezinde mensen en zijn we een zegen voor anderen rondom ons. Dank u.